



19INK02960

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

De Voorzitter van het Veiligheidsberaad
De Voorzitters van de Veiligheidsregio's
i.a.a. de Directeuren Veiligheidsregio
De Korpschef van de Politie
De Politiechefs Regionale Eenheden
Landelijke Eenheid
De Hoofden van de Regionale Meldkamers
Landelijk Parket

Ingekomen op

25 APR. 2019

DIV

Datum 17 april 2019
Onderwerp Inzet NL-Alert bij extreem geweld

**Directoraat-Generaal
Politie en
Veiligheidsregio's**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv
Contactpersoon
T 070 426 64 26
F 070 426 86 42

Ons kenmerk
2554246

Bijlagen
1

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Geachte heer/mevrouw,

Met deze brief informeer ik u over de richtlijn inzet NL-Alert bij extreem geweld. Deze richtlijn handelt over de inzet van NL-Alert bij acute dreiging voor burgers in situaties van extreem geweld (schietincidenten, bomaanslagen, inrijden op menigtes etc.). Dit kunnen situaties van terrorisme zijn, maar dat hoeft niet. Tevens vraag ik hier uw aandacht voor het inregelen van een specifieke inzetprocedure voor dit type inzet van NL-Alert.

De voorliggende richtlijn is het resultaat van een langer lopende en brede afstemming over het middel NL-Alert bij acute dreiging voor burgers in situaties van extreem geweld. De recente gebeurtenis in Utrecht benadrukt de noodzaak om ons op verschillende gebieden voor te bereiden op situaties van extreem geweld.

Achtergrond

Ten tijde van een incident, ramp of crisis beslist het bevoegd gezag over de inzet van NL-Alert. Deze bevoegdheid kan binnen de grenzen van de wet- en regelgeving worden gemandateerd. Het daadwerkelijk verzenden van een NL-Alert bericht gebeurt vanuit de meldkamer. Mijn ministerie stelt hiertoe het middel NL-Alert en het Inzet- en Beleidskader NL-Alert ter beschikking aan het bevoegd gezag.

Op 24 januari 2019 is, na een evaluatie door het departement, het herijkte Inzet- en Beleidskader NL-Alert beschikbaar gesteld. Het Inzet- en Beleidskader NL-Alert 2019 beschrijft de mogelijkheid van inzet van NL-Alert bij extreem geweld en verwijst naar de richtlijn. De richtlijn vormt de nadere uitwerking van dit type inzet. Deze brief en de bijbehorende richtlijn vervangen de eerdere brieven over het Addendum NL-Alert met kenmerken (717780 en V023).

Aanleiding

In geval van acute dreiging voor burgers in situaties van extreem geweld kan het van levensbelang zijn dat NL-Alert snel en met een adequaat

handelingsadvies wordt ingezet. Belangrijk is dat burgers weten wat het gevaar is en wat ze moeten doen. Dit vraagt een zorgvuldig, actueel en eenduidig situatiebeeld met bijbehorende afwegingen voor inzet. Dit is in situaties van extreem geweld het beste te realiseren via een inzetprocedure NL-Alert waarin een politie-advies is geborgd.

**Directoraat-Generaal
Politie en
Veiligheidsregio's**

Datum
17 april 2019

Ons kenmerk
2554246

Vastgesteld is dat professionals die betrokken zijn bij de inzet van NL-Alert behoefte hebben aan een nadere handreiking voor de (voorbereiding van de) inzet van NL-Alert bij extreem geweld. Naar aanleiding van deze behoefte, zijn het Directoraat-Generaal Politie en Veiligheidsregio's en de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) samen met Politie en het Openbaar Ministerie in overleg met veiligheidsregio's gekomen tot een richtlijn met afspraken over het proces tot inzet van NL-Alert bij situaties van extreem geweld.

Richtlijn inzet NL-Alert bij extreem geweld

De politie dient bij de afweging van de burgemeester (of gemandateerde) om de bevolking bij extreem geweld scenario's te alarmeren via NL-Alert te allen tijde geraadpleegd te worden. Het verdient aanbeveling om dit advies voor te leggen aan de bevoegde driehoek. Indien de tijd dit niet toestaat, wordt de adviesfunctie van politie in het verzendproces NL-Alert op de meldkamer uitgevoerd.

Van de richtlijn kunnen diverse acties/producten worden afgeleid. Hierbij valt te denken aan beslissingsondersteunend materiaal (inzetprocedure inzet NL-Alert extreem geweld) en samenwerkingsafspraken tussen veiligheidsregio's en politie-eenheden en de Landelijke Eenheid.


Oproep tot praktische invulling

Ik moedig aan dat de veiligheidsregio's in overleg treden met de politie om te komen tot nadere concrete (werk)afspraken en procedures met de politie aan de hand van de richtlijn.¹

Ik vertrouw erop dat deze stappen, binnen de bestaande verantwoordelijkheidsverdeling, ten aanzien van dit specifieke inzetvraagstuk rondom NL-Alert adequaat worden ingevuld.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
namens deze,



W.F. Saris
Directeur-Generaal Politie, Straffen en
Beschermen

¹ Dit is in lijn met het doel van het landelijk Inzet- en Beleidskader NL-Alert.

Richtlijn inzet NL-Alert bij extreem geweld

Deze richtlijn wordt ter beschikking gesteld door het ministerie van Justitie en Veiligheid. De richtlijn is een middel om aan te geven welke overwegingen en handelingen onder omstandigheden van extreem geweld in relatie tot NL-Alert verricht moeten worden opdat de inzet van het middel zo goed mogelijk wordt bewerkstelligd. De richtlijn bevat een specifieke inzetprocedure NL-Alert in situaties van extreem geweld.

1. Inleiding

NL-Alert is een alarmeringsmiddel om burgers via hun mobiele telefoon te waarschuwen en van een eerste handelingsperspectief te voorzien ingeval van ernstige, levensbedreigende incidenten. NL-Alert kan in dit kader ingezet worden in situaties van extreem geweld. Dit kunnen situaties van terrorisme zijn, maar dat hoeft niet. Wat betreft inzet van NL-Alert in situaties van extreem geweld is een specifieke rol weggelegd voor de politie.

In acute situaties waarin NL-Alert mensenlevens kan redden, is snelheid en zorgvuldigheid van inzet noodzakelijk. Dit vraagt een zorgvuldig, actueel en eenduidig situatiebeeld met bijbehorende afwegingen voor inzet. Dit is in situaties van extreem geweld het beste te realiseren via een inzetprocedure NL-Alert waarin politie-advies is geborgd.

Vastgesteld is dat professionals die betrokken zijn bij de inzet van NL-Alert behoefte hebben aan een nadere handreiking bij (de voorbereiding van) inzet van NL-Alert bij extreem geweld. Naar aanleiding van deze behoefte, zijn het Directoraat-Generaal Politie en Veiligheidsregio's en de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) samen met Politie en het Openbaar Ministerie gekomen tot een richtlijn met afspraken over het proces tot inzet van NL-Alert bij situaties van extreem geweld. Strekking van deze richtlijn is de borging van politie-advies in het proces tot inzet van NL-Alert in situaties van extreem geweld (inclusief aanslagen).

Deze richtlijn en de brief van de DGPenV over inzet NL-Alert bij extreem geweld d.d. 17 april 2019 vervangen de eerdere brieven over het Addendum NL-Alert met kenmerken 717780 en V023.

2. Positionering NL-Alert

NL-Alert wordt ingezet bij incidenten, rampen en crises op het moment dat die zich voordoen of in de direct daaraan voorafgaande fase van acute dreiging, als het incident:

- acuut handelen van publiek kan vergen; of
- een fysieke bedreiging kan vormen; of
- voor grote maatschappelijke onrust/ontwrichting kan zorgen.

Verder is het van belang om bij het uitzenden van een NL-Alert bericht goed na te gaan wat de informatiebehoefte van het publiek is.

3. Verantwoordelijkheden ten aanzien van NL Alert

- De verantwoordelijkheid voor het alarmeren en informeren van de bevolking en het verstrekken van een handelingsperspectief tijdens (dreigende) incidenten, rampen en crises is decentraal belegd.
- De minister van Justitie en Veiligheid (JenV)¹ stelt hiertoe het alarmeringsmiddel NL-Alert en het Inzet- en Beleidskader NL-Alert ter beschikking aan het bevoegd gezag.
- Het bevoegd gezag beslist over de inzet van NL-Alert. Deze bevoegdheid kan binnen de grenzen van de wet- en regelgeving worden gemandateerd. In de veiligheidsregio's is de bevoegdheid gemandateerd op verschillende niveaus, veelal dicht tegen het meldkamerproces aan.

¹ De minister van JenV is vanuit zijn stelselverantwoordelijkheid verantwoordelijk voor de rampenbestrijding en crisisbeheersing en voor het functioneren van het stelsel van de veiligheidsregio's.

- Het daadwerkelijk verzenden van een NL-Alert bericht gebeurt (veelal) vanuit de meldkamer. Het NL-Alert proces is stand alone binnen de meldkamer.

4. Inzet van NL-Alert in situaties van extreem geweld

a) De belangrijkste uitgangspunten inzet NL-Alert bij extreem geweld

1. De focus van de inzet van NL-Alert bij extreem geweld scenario's is het helpen voorkomen van meer slachtoffers door het adequaat handelen van burgers in de directe omgeving van het incident te stimuleren.
2. Het faciliteren van het besluit tot inzet op een operationeel/tactisch niveau (dmv mandatering) draagt bij aan een snelle inzet van het middel.
3. Specifiek in situaties van extreem geweld is de borging van belangen in het kader van strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde en oog voor eventuele extra risico's door de inzet van het middel.
4. Bij de afweging voor inzet van NL-Alert bij extreem geweld moet specialistische politie expertise geborgd zijn gezien de gevaren rond de inzet in dergelijke scenario's. Kern is dat je negatieve effecten wilt voorkomen door naast het reguliere (gemandateerd) gezagsbesluit over de inzet van NL-Alert, een toets uit te laten voeren vanuit inhoudelijke operationele politie expertise op extreem geweld.
5. Voor het doel van NL-Alert is het onnodig om te vermelden of het om terrorisme gaat. Bij de eerste meldingen is dat vaak ook niet duidelijk, die duiding volgt eventueel later, via andere kanalen. Belangrijk is dat de burger weet wat het gevaar is en wat men moet doen.

b) Afspraken over het proces tot inzet van NL-Alert bij situaties van extreem geweld

Borging politie-advies in besluitvormingsproces inzet NL-Alert

1. De functionaris die bevoegd is tot inzet van NL-Alert vraagt altijd een politiefunctionaris om advies voordat NL-Alert wordt ingezet in situaties van extreem geweld (incl. aanslag).
2. De functionaris kan hiervoor contact leggen met één van de volgende politiefunctionarissen: Hoofd Officier van Dienst Politie (HOvD-P) of de Officier van Dienst –Operationeel Centrum (OvD-OC)*. De betreffende politiefunctionaris vraagt altijd een second opinion bij de HOvD-P operations van de Landelijke Eenheid.
3. De politiefunctionaris houdt in het advies rekening met de risico's genoemd in paragraaf 4 onder e van de "Richtlijn inzet NL-Alert bij extreem geweld" en met de spoedeisende karakter van de inzet.
4. Het advies vanuit politie wordt door de functionaris die bevoegd is tot inzet van NL-Alert meegewogen in zijn/haar beslissing tot inzet van NL-Alert.

*De OvD-OC (operationeel centrum) is een betrekkelijk nieuwe politiefunctie. De OvD-OC is 24/7 aanwezig op het OC.

c) Scenario's en de inzetprocedure

Er zijn drie verschillende scenario's van extreem geweld: de fase van (acute) dreiging, direct na een incident en de nafase. We duiden deze hieronder.

(Acute) dreiging

Er komt zeer reële informatie binnen over een situatie van extreem geweld op korte termijn. Inzet van NL-Alert kan mogelijk mensenlevens redden.

Acute situatie extreem geweld (actieve daders):

De tijd voor besluitvorming is zeer beperkt.

- De beslissingsbevoegde functionaris in de veiligheidsregio heeft in samenwerking met en

door tussenkomst van de politie (Hoofd Officier van Dienst Politie (HOvD-P) of de Officier van Dienst –Operationeel Centrum) contact met de HOVD LE voor een second opinion voor eenheid politie. Na overleg kan NL-Alert er lokaal uit.

Nafase (geen actieve, mogelijk wel vluchtende daders):

In deze situatie is er sprake van restrisico's. Omdat NL-Alert een zwaar middel is, zou de inzet wel gericht moeten zijn op het redden van mensenlevens. De afweging die besproken is, is dat je eventueel (vluchtende) daders geen inzage wil geven in je informatiepositie en/of zoekgebied. Het middel kan bijvoorbeeld wel gebruikt worden bij een 'lock down'.

De beslissingsbevoegde functionaris in de veiligheidsregio heeft in samenwerking met en door tussenkomst van de politie contact met HOVD LE voor een second opinion voor eenheid politie. Na overleg kan NL-Alert er lokaal uit.

d) Aard van informatie en toetsing wijze van inzet op risico's

1. De politie vervult operationeel de hoofdrol, het is noodzakelijk dat deze zoveel mogelijk betrokken zijn bij het besluit tot inzet.
2. Het OM kan informatie vrijgeven om te komen tot de inzet van NL-Alert.
3. Bij gebruik van het middel is er geen verstrekking van specifieke gegevens en duiding, maar slechts handelingsperspectief voor burgers en instellingen.
4. Bij de inzet van NL-Alert in een extreem geweld scenario, wordt altijd tenminste parallel, het (lokale) bevoegde gezag geïnformeerd over de achtergronden en wordt vervolg communicatie afgestemd.

e) Risico's inzet

De inzet van NL-Alert kan in diverse situaties zorgen voor een groter risico in scenario's van extreem geweld, doordat alle mobiele toestellen in een gebied een bericht krijgen.

1. Op veel mobiele telefoons gaat de ontvangst met een herkenbaar en hard sirenegeluid, bij sommige toestellen óók als de mobiele telefoon op stil staat. Het ontvangen van een NL-Alert kan daarmee de locatie van schuilende mensen verraden, en daarmee zorgen voor extra slachtoffers.
2. Het is aannemelijk dat de daders óók het NL-Alert bericht ontvangen, en dat daarmee dus inzage wordt gegeven in de informatiepositie van de politie. Oppassen met handelingsperspectief: oproepen om juist naar een locatie te gaan kan een (vervolg)aanslag in de hand werken. Oftewel: verlaat direct het gebied, in plaats van "verzamel op locatie x"
3. Het signaal van NL-Alert gaat naar alle mobiele toestellen in een gebied. Mogelijk zijn aanslagmiddelen verbonden aan mobiele toestellen met ontstekingsmechanismen.

f) Berichtinhoud

1. Voor het doel van NL-Alert is het onnodig om te vermelden of het om terrorisme gaat. Het gaat bij het jezelf in veiligheid brengen om de daad, niet om het motief. Belangrijk is dat je als burger weet wat het gevaar is en wat je moet doen.
2. Een 'einde situatie' bericht (vergelijkbaar met een afmeldbericht), is van belang in specifieke situaties. Denk aan oproep tot gebiedsontwijking etc.

Een NL-Alert bericht bestaat uit de volgende vaste berichtelementen: NL-Alert (automatisch), datum/tijd (automatisch), risico, locatie, handelingsperspectief, en (bij voorkeur) verwijzing naar meer informatie.

Via onderstaande berichtelementen kan een NL-Alert bericht snel worden opgesteld:

NL-Alert (automatisch)	Datum / tijd (automatisch)	Risico	Locatie	Handelings- perspectief	(bij voorkeur) Meer informatie
		Grote schietpartij		Verlaat direct het gebied	Meer informatie op ...
		Groot steekincident		Verlaat direct het gebied of verberg je	Volg @.. voor meer informatie (bv Twitter-account)
		Explosie		Volg instructies op van hulpdiensten	
		Dreiging		Geef hulpdiensten de ruimte	
		Bomdreiging		Volg instructies op van autoriteiten	
		Lock-down terrorismescenario		Volg instructies op van autoriteiten	

g) Effectuering van de procedure

1. Functionarissen die bevoegd zijn tot inzet van NL-Alert worden voorgelicht over de inzet van NL-Alert in situaties van extreem geweld. Voor een toelichting op de inzet NL-Alert bij extreem geweld voor de genoemde doelgroep kan de Veiligheidsregio een beroep doen op de expertise van de afdeling Conflict en Crisisbeheersing van de Regionale Eenheid van Politie. Vanuit de afdeling Conflict en Crisisbeheersing van de Regionale Eenheid van Politie worden nadere afspraken gemaakt met de Landelijke Eenheid.
2. In de Gebruikersraad NL-Alert zal in het bijzonder aandacht worden geschonken aan de richtlijn. Door het IFV zal het geactualiseerde Inzet- en Beleidskader inclusief deze richtlijn worden opgenomen in de thans nog in ontwikkeling zijnde e-learning NL-Alert.
3. Voor betrokken functionarissen bij de Nationale Politie zal de voorlichting m.b.t. inzet van NL-Alert in situaties van extreem geweld worden gekoppeld aan lopende implementatie trajecten.
4. We verwijzen op deze plek specifiek naar de hoofdstukken 5, 8 en 10 van het Inzet – en Beleidskader NL-Alert 2019. En het document Crisiscommunicatie in de acute fase na een aanslag, Bijlage 1 Inzet NL-Alert bij terrorisme en extreem geweld.